

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbii la expeditorul soției, și afară la c. r. poste cu bani gătiți prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețiu pnenumeratiunei pentru Săbii este pe anu 7 fl. v. n. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

tra celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. lăra pe o jumătate de anu 4 fl. v. n. Pentru princip. și țeri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2, cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2, cr. v. n.

Nr. 635. 1875.

Cătra PP. Protopresviteri și Administratori protopresviterali, că Inspectori districtuali de școle din Archidieceasa.

În legătura cu ordinațiunea consistorială din 8 Augustu 1874 Nr. 1991/sc. — cons. 403 1874 sunteți prin acest'a provocați, că până la finea lunei curgetore nesmintitu să asterneti încôce consemnarea catichetiloru și a catechumeniloru, ce cercetēja scoli de alta confesiune în tractulu Preacinstieloru vōstre.

Săbiiu, din șiedint'a Consistoriului archidieceșanu, că senatu școlasticu, ținuta în 12 Martiu 1875.

În absentia Escelentiei Sele P. Archiepiscopu și Metropolitu.

Nicolau Popca m. p.
Archimandritu și Vicariu archiepiscopescu.

307

Suplementu la politic'a natiunale.

(Fine)*

Comerciulu a fostu pentru noi români, din Austro-Ungari'a anghir'a, carea a pusu temeiu la class'a medicia și în cătu-va a inteligenției nōstre natiunale. În timpurile, cându legile Transilvaniei autonome erau numai privilegie, comerciulu românescu traia sub firma straina. De aci vine, de în Brasiovu fu vorb'a mai cu sēma de neguțiatori greci**, de-si unii dintre grecisimii de acolo erau nascuti în Tiēra Oltului, alții în muntii Abrudului, alții în Romani'a, în Bulgari'a, numai în Greci'a nu; de aci vine de în Fagarasiu, în Săbiiu, în Sebesiu, Oresti'a, Dev'a, Alb'a-Julia, Blasiu, Reginu, Clusiu etc. până în diu'a de astadi, sēu o parte din populațiunea curatu româna se numesce greci, sēu vre-o strada ori vre-o biserică se numesce a greciloru, cu tōte că greci pre aci n'au fostu nici odată, afara dōra de vre-unu caletoriu. Indigeni, ca ceilalti români inca n'au fostu toti, pentruca cea mai mare parte din purtatorii comerciului erau români fugiti din Macedoni'a, că sa scape de asupririle turcesci și de intrigile fanariotice ale greciloru, cari inca patimiau și patimescu și astadi de bōla epidemica de a grecisă populațiunea de pre peinsul'a balcanica și de a restitui imperati'a grecesca cu resiedintia în Constantinopole.

Acesti'a și cu contingentulu celu puteau recrută din români indigeni au fostu în cea mai mare parte purtatorii comerciului unu tempu îndelungatu în tiēra nōstra și chiaru și în Ungari'a orientale, până cându în Transilvani'a pre la 1810 prin restricțiuni politice si mai tardiu (1834) prin derivarea drumului comercial de Dunare au decadiutu, concentrandu-se tōta puterea comerciului trannu în Brasiovu, punctulu celu mai aprōpe de porturile

*) Vedi nri 18 și 19 ai „T. R.“

***) În Brasiovu mai suntu și astadi vre-o căte-va familie, cari se dicu ca suntu grecesci, cu tōte ca au nisce nume pre cari greculu nu le are nicairi în limb'a sea, dāra nici litere în ortografi'a sea că sa le scrie; motivulu din care se însufletiescu asiā de tare pentru patri'a care n'au vedut'o nici mosi de stramosii loru, este averea cea frumōsa a bisericiei gr. or. din cetate, parte că avere propria, parte că de depositu Brancovenescu, care avere numai că „greci“ credu ca potu s'o administreze fără de nici o controla.

românesci Galati, Braila, cari, aprōpe de marea nēgra, de cându au încetatu invasiunile, au progressatu cu pasi gigantici.

Comerciulu de care ni este vorb'a eră estinsu asupr'a tuturor articulo. Productele crude aduse din țierele învecinate române și de aici din țiera se espedau în cantități mari până pre la Vien'a și Lipsca și de acolo parte că marfa pentru piatiile indigene, parte că marfa de transitu veneau manufacturi. Dela 1810 încōce, ce venea din afara eră mai numai marfa de transitu, căci sistemulu de proibitiune nu concedea desfacerea marfuriloru straine pre teritorulu Austriei și dēca cine-va voiā sa impōrte ce-va manufactura straina o putea face numai pre lānga licentia espressa și pre lānga tacse vamali enorme.

Este adevēratu, că restricțiunile politice, proibitiunile și abaterile drumuriloru comerciali au schimbatu fōrte multu referintiele de mainainte, cu tōte aceste comerciulu nu este sterpitu și nici nu se va sterpi, pentru ca elu este o condițiune pentru societate, întocmai că cerculatiunea sângelui pentru organismu. În tempulu presentu jacu multe calamități asupr'a comerciului din patria. Între aceste suntu drumurile de feru cladite fără multa consideratiune la utilitatea commerciale, schimbările economice în orientu și în fine schimbările cele rapedi politice de vre-o căte-va diecenie încōce; inse aceste tōte, cu esceptiunea drumuriloru de feru, trebuie sa-si afle odată alvi'a loru, în care sa curga linu și în regula, pentru ca numai asiā și numai atunci voru luā afacerile economice dimpreuna cu comerciulu unu sboru nou, unu sboru mai productiv și fără de atātea daune prin mari falimente.

O ingrigire ne cuprinde inse cându vedemu, că comerciantii nostri se reducu din di în di la numeru și că comerciulu trece per escellentiam în mânăle evreiloru și ici și unde și ale armeniloru, și a altoru natiunalițati. Săbiiulu d. e., care numai pre la anii 1850 numerā o suma considerabilă de firme române, astadi se vede redusu la 4—5. Si sucrescentia? este fōrte neînsemnata, cu tōte că numărulu pravalieloru cresce și aici, dāra nu scade. Mai în anulu trecutulu ni-a tramisu unu amicu date specificate din Brasiovu, unde până acum neguțiatorimea nōstra, putem dice, stā inca în flōre, din cari date inca se vede, că sucrescentia nu este în proportiunea carea aru trebui sa fia. Cele lalte posetiuni din Transilvani'a inca, în cea mai mare parte, suntu perdute pentru comerciulu românescu; ce vomu dice de Oradea-mare, de Aradu, de Temisior'a, ce de alte colonii comerciale, inghitite cu totul, încātu abiā li se mai scie de urmele loru, precum în Dobritienu, Miskolcz etc.?

Fenomenele aceste suntu durerōse, dāra suntu totu atātea admonitiuni pentru natiunea nōstra. Ele indigiteja mai invederatu decātu ori-ce disertatiuni politice starea nōstra economica în ramurile principale ale vietiei sociale.

Sa nu ne amagiēsca vocile diurnalistice politice, cari amenintia în tōte dilele cu straformări radicali politice, cu bancroturi de statulu și alte de felulu acest'a. Aceste chiaru cându s'aru întemplă, se întempla în parte

considerabile și la presiunea cestiuniloru economice conduse reu de vre-unu guvernulu, care nu scie judecă intensivitatea loru. Revolutiunea cea mare în Franci'a la 1789 pōte nu urmā, dēca regatululu de mai nainte ingrigiā mai bine de cestiunile economice ale populațiunei din regatu. Regatululu burgesu dela 1830 pōte ca nu se nascea nici odată, dēca burgesia franceșă gasea în restauratiunea regatului la 1814 ocrotēla sigura a intereselor burgesime, a căroru esentia suntu tocmai cestiunile economice și în speciale industri'a și comerciulu. Nici alu doilea imperiu la 1852 nu prindea asiā în graba radecini pre ruinele republicei reinviate la 1848, dēca nu eră probabilitatea, că sub scutululu acestui'a va prosperā mai bine economi'a natiunale.

Inse, presupunendu dāra nu concedendu, că și la noi aru urmā chiaru o catastrofa, afacerile economice voru jucā rolulu și în formele cele nōue ale ori-cărui guvernulu, că și mai nainte; ba în impregiurările nōstre cu caracteru universale, inca și mai multu, pentru ca ne impingu alții, și dēca noi nu vomu voi, sēu nu vomu putē sa ținemu pasu cu ori-care afacere economica, ne voru *inlocui* alții; căci, dēca în politica *negatiunea* sēu *passivitatea* pōte sa aiba vre-unu intielesu, în cestiuni economice, încēta ori-ce posibilitate pentru dens'a. Va se dica, în ori-ce casu, afacerile cari privescu economi'a natiunale, și între aceste e și *comerciulu*, nu potu fi neglese nici decum.

Fiindu asiā de mare importantia ramulu acest'a alu comerciului este necesariu sa ne cugetāmu si de cultivarea lui, cu atāt'a mai vertosu, cu cătu vedemu că acum și statulu se interesēja mai seriosu de densulu și cauta, desi ici coala mai facendu și căte o erōre, intielegemu, în ceea ce privescu medilōcele de comunicatiune, — tōte inlesnirile possibile pentru desvoltarea lui.

Spiritulu de speculatiune nu este strainu romanului, elu trebuie nutritu prin scoli anume, scoli, cari sa-i dea mână de ajutoriu, asiā dupa cum cere tempulu de astadi.

Numeru unu dieceniu, multu doue, dēca amu lucrā cu energia și în privinti'a acest'a s'aru vedē sporiulu celu mai imbucuratori.

Recapitulāndu dicemu cu tōta increderea, că nu vomu fi dati de minciuna de nimenea, că avendu români în vedere cele dise până aci și adoperāndu-se a desvoltā o activitate serioșă pre tōte terenurile atinse în acestu articulu, cu tōte apertinentiele loru, voru însufletii și se voru intari în vitalitatea loru asiā de multu, încātu ori si ce nisuintie de ai stinge, cându aru fi de acele, aru remanē rusinate. Si aici nu se cere nimic'a mai multu de cătu voia și perseverantia, căci nici unu paragrafu din căte legi s'au adusu dela 1867 încōce nu ne impedează de a lucrā cătu de multu pre terenurile aceste.

Care poporu afara de alu nostru a fostu mai asupritu mai bine de patrusprediece seculi de cătu poporulu italianu? Tōte drepturile i fura rapite din mână, mai în totu tempulu acestoru patrusprediece seculi, dāra industri'a lui, comerciulu lui, l'a intaritu că sa resiste tuturor furtuniloru și astadi, nu numai ca și vede salvata

natiunaltatea, dāra este și o putere considerabile între puterile lumii.

Dēca voimulu sa avemu o politica natiunale sa cautāmu sa-i pregatimulu și o basa solida. Dupa noi bas'a solida fără de unu poporu care sa nu fia lipsitu de factori esentiali sociali nu este cu putintia. În vre-o căte-va barbati asiediati în functiunile statului sa nu ne cautāmu mantiurea, pentruca, de si exemplele suntu odioșe și de si între densii s'au gasitu barbati de cei mai devotati causei natiunale, trecutulu mai vechiu și chiaru și celu din dieceniele din urma ne da si dovēdi de acelea, din care este evidentu cătu este de eficace radimulu unui poporu numai și numai în functionari.

Că sa fia organismulu completu trebuie sa nu lipsēsca nici membrii: sa avemu preotime, sa avemu barbati eruditi, sa avemu functionari de statulu, sa avemu advocati, sa avemu inse și comercianti, industriasi, meseriasi și agricultori harnici și inca în proportiunea corespundietōria populațiunei nōstre.

Incheiāmu dicendu: că punemu unu mare pondulu pre reorganizatiunea nōstra economica, de ore-ce tōte celelalte referintie publice și intelectuale suntu mai strinsu legate cu acest'a de cum aru crede cine-va. Terenurile vietiei spirituali și materiali, prin urmare și cele natiunale și sociale nu suntu despartite prin nici unu abisu unele de altele, ci ele apuca unele într'altele că rōtele unui mecanismu.

X Dupa „P. Ll.“ s'a ținutu Lunu între 5 și 9 ore sēr'a unu consiliu de ministri, la care au luatu parte afara de ministrulu pentru Croati'a, toti membrii regimului și la inceputu și generalulu *Molinary*. Obiectele desbaterei au fostu unele propuneri ale generalului comandante alu confiniului militariu, program'a lucrārilor cari au a se resolve inca în sesiunea presenta dietale. Se intielege de sine că s'a atinsu și cestiunea disolverei dietei în ceea ce privescu tempulu. Din impregiurarea, că Majestatea Sea se va returnā din caletori'a sea în Dalmati'a numai pre la mijloculu lui Maiu, s'a aflatu de bine că afacerile aceste sa fia obiectulu desbateriloru conferintieloru ministeriali, cari mâne se voru continuā în Vien'a.

X Congresulu bisericescu alu serbiloru din Ungari'a se va conchiamā, dupa cum spune „M. Polit.“, în dilele ultime a lunei curente spre a continuā și terminā agendele sele. La aceste va luā parte și comissariulu regescu Hueber, carele, dice numit'a fōia, și până acum a raportatu succese complete în afacerile congresuali. Un'a dintre agendele congresului va fi organizatiunea administratiunei bisericesci, elaborata de sinodulu episcopescu. Punctulu celu mai momentuosu în organismulu autonomu este organizatiunea și sfer'a de activitate a sinōdeloru eparchiale, cari dupa compsetiunea loru demagogica de până acum au servitu de campu de agitatiuni și de instrumente pentru dominatiunea mileticiana. Totu „M. Polit.“ spune mai departe, că regimulu va fi cu mare atentiune că dreptulu de supraveghiare alu statului în ceea ce privescu convocarea și disolverea congresului s. a. mai departe sa nu suferē nimic'a; în

tóte celelalte ce privesc statutele congresului si autonomi'a bisericeii, regimulu se va adoperá a dovedi o atitudine liberala.

✓ Intraea Escelentiei Sele Archiepului si Metropolitului *Mironu Romanu* cá membru ordinariu in partid'a liberala parlamentaria a datu ansa onoru reamintiri interesante din trecutulu publicisticu-politicu alu présantitului nostru Archipastoriu.

Astfelu diuariulu „Hon“, vechiulu organu alu partidei liberala ungueresci, intr'unulu din numerele sele mai de aprópe aréta, ca Escelenti'a Sea intrandu in sinulu partidei liberala, n'a cedatu intru atát'a fluctuatiunei nóueloru idei ce au coplesitu tiér'a in urm'a uniunei partideloru, ci mai multu a urmatu numai principiiloru si directiunei sele politice de mai nainte. Escelenti'a Sea, dejá la anulu 1867, unu fruntasu alu inteligentiei románe din Aradu, tratandu prin o seria de articoli adencu cugetati in diuariulu „Alföld“ despre partidulu deákistu, intre altele eata ce predisese:

„Precum dara, pre de o parte apare cá unu ce fórté naturalu, ca unu patriotu cu anim'a curata si profundu cugetatoriu (Franciscu Deák), in lupt'a restaurarei constitutiunei comune a sciutu sa concentredie fortiile morale cele mai ponderóse; — asiá pre de alta parte nu póte existe nimic'a extraordinariu in aceea, déca in nóu'a desvoltare a vietiei nóstre constitutiunale priceperea celoru-lalte interese secundarie voru dá nascere unei grupári cu totulu mai nóue in ceat'a cugetatoriloru independenti, prezentandu-ne in sensulu acest'a o nóua constituire de partida. — Din parte-mi, cu modestulu meu talentu politicu, missiunea partidei parlamentarie deákista o privescu de terminata deodata cu resolvirea cea mai de aprópe a cestiuniloru dualistice si credu ca nu va fi decátu unu procesu naturalu alu desvoltarei lucruriloru in aceea, déca preste unu tempu nu pré indepartatu pre ruinele actualeloru partide parlamentarie vomu vedé radicandu-se in tiéra o respectabila partida liberala, care — nu mai multu luptandu-se pentru restaurarea constitutiunei, ci aflandu-se in deplin'a posesiune a ei, — va realisa, in contr'a institutiuniloru inechite a obositulu partidu conservativu, si va traduce in faptu conceptele adeveratei libertáti, egalitáti si fraternitáti.“

Totu Escelenti'a Sea, la an. 1869, cu ocasiunea candidarei sele la alegerea de deputatu din cerculu electoralu alu Chisineului, facendu-si profesiunea de credintia, eata prin ce cuvinte remarcabile si-a desvoltatu *credeulu* seu politicu:

„Eu — pentru cá sa me esprimu asiá — mi amu anim'a in partid'a stánga, mi iubescu patri'a cu ardóre si suntu omulu progresului; dara tocmai pentru ca-mi iubescu patri'a si protegiezu progresulu me abtieniu cu rezerv'a si seriositatea partidei drepte dela ori-ce incercare, ce aru poté sa periclitaze patri'a nóstra si sa ne lipsesca de binefacerile libertáti constitutiunale. Prin acést'a inse — firesce — nu voui sa dicu, ca apartieniu partidului dreptu ori stángu; ci referindu-me la confessiunile mele de mai nainte, me declaru de nou: ca eu, fatia cu partidele esistente din drept'a si stánga, ocupu o positiune cu totulu independenta, nutrindu speranti'a unei nóue constitutiuni de partida parlamentaria, a cárei programa, basata pre relatiunile esistente, sa corespunda pretensiuniloru ideiloru de progresu.“

Urmárele procesului *O f e n h e i m* suntu inca la ordinea dilei. Maresialulu tieriei din Galiti'a, principele *S a p i e h a* s'a vediatu necesitatu a-si cere demisiunea. In loculu lui s'a si denumitu contele *P o t o c k y*. Consi-

liariloru intimi, principelui *I a b l o n o w s k i*, Dr. *G i s k r a*, si contelului *B o r k o w s k i* li s'au scriu oficialu dela suprem'a intendántura a curtiei, esprimandu-li-se neplacerea Imperatului pentru activitatea loru cá consiliari administrativi la drumulu de feru Lemberg-Cernauti, denegandu-li-se totu odata si intraea la curte. Baronulu *W i t t m a n n* consiliariu de tribunalu si procurorulu conte *L a m e z a n* fura decorati cu ordinulu corónei de feru clas'a III.

✦ In camer'a *Romaniei*, a cárei sesiune este de nou prolongita pâna la 27 Martiu, s'a inceputu in 22 Mart. n. desbaterea legi de concessiune a construierei drumului de feru *Ploiesci—Predealu*.

In dilele trecute au plecatu trei románi, persóne de distinctiune, dela Bucuresci spre Madridu, pentru cá sa multiamésca regelui *Alfonso* in numele principelui *Carol*u pentru distinctiunea, cu carea s'a notificatu, deuna-dile, sui-reá regelui pre tron, curtiei románe.

✦ Din *Belgradu* se scrie lui „Közérdek“ sub 18 Martiu urmatórele:

Potu sa ve asiguratu, ca nu este ce-va imposibile, din contra fórté verosimilu, ca dupa incheierea sesiunei Skupcinei *Ristici* va intrá in ministeriu. Cátu de periculosu poté fi passulu acest'a pentru Serbi'a, cátu aru poté elu turburá referintiele intre Pórta si Serbi'a. cari referintie si asiá suntu destulu de incordate si ce reflexu pagubitoriu aru avé pasulu acest'a si asupr'a Austro-Ungariei, puteti judecá insi-ve, déca veti face o reprivire asupr'a politiceii destructive, urmate de *Ristici* mai nainte. In cercurile conservative serbesci de aici predomnesce dorinti'a de a vedé pre ministrulu de finance *Mijatovici* in fruntea guvernului. Spre a dá o caracteristica despre barbatulu acest'a este de ajunsu a aminti, ca foile om-ladiniste: „Istok“, „Zastava“, „Granicar“ si „Pancsevac“, lu ataca in tóte dilele in modulu celu mai passiuat.

✦ Constituirile protopresbiteratoru celoru noue a urmatu dejá, afara de doue — trei, si asiá reorganizarea cea de multu dorita preste scurtu va intrá in viatia in tóte pártile. Aici publicámu unu raportu despre constituirea tractului Avrigului, interesantu din mai multe puncte de vedere.

Avrigu in 1426 Martie 1875. Domnule redactoru! Eri s'a indeplinitu aici constituirea noului tractu protopresbiterale alu Avrigului, sub presidiulu reverendiss. domnu protosingelu Dr. *Ilarionu Puscariu*. Tractulu celui eminente alu acestui st'matu barbatu alu natiunei si demnu membru alu sf. nóstre bisericeii, e de a se multiam, ca totulu a decursu in cea mai buna armonia si in contielegere adeveratei fratiésca. — S'au radicata cáti-va representanti ai uneloru comune din imediat'a apropiare a Fagarasiului si si-au exprimat nemultiamirea lor, cáci fura acestui tractu incorporate; pre cându dupa situatiunea naturale debuescu sa apartiena tractulu Fagarasiului. Obiectiunile acestea in sa, in buna parte intemeiate, nu au conturbatu intru nimic'a cursulu celu liniscitu alu afaceriloru; luándu dlu comisariu notitia la protocolu despre obiectiunile acestea, iéra pentru motivarea lor, indreptându-i pre objectanti pre calea indigetata din partea emisului consistoriale insusi. Si astfelu superándu-se cestiunea acést'a se trecu la constituire, se alesera corpurile reprezentative, legiuitórie si administrative, pentru noulu tractu protopresbiterale, in armonia si cu unanimitate fratiésca. —

S'a observatu pre lánge cele de susu si alte sminte, ce s'au facutu cu ocasiunea componerei tractului acestui'a, si anume, ca comunele Arpasiului inferioru si superioru, care diau in mediloculu tractului, nici ca s'au pomenitu intre acelea ce au

se constituie tractulu, de si nici altui tractu nu s'au impartitu; iéra comun'a *Glimbova* carea jace in apropiare imediata de Avrigu si e incungiuurata de alte comune, care tóte se tienu de Avrigu, s'a incorporatu la Agnit'a, de care se afla in departare de una-di si mai bine.

Sperámu ca la sinodulu archieparch. viitoriu se voru complaná neajunsurile acestea; voru face in sa bine si comunele respective cá de tempuriu, sa-si sustérna petitiunile lor, locuriloru competente iéra nu se impedece cu tanguirile loru afaceri de totu de alta natura. — Aru fi iéra-si bine cá pentru binele comunu, se mai lase si corporatiunile si persónele singurate, interesele private la o parte; cáci astfelu constitutiunea bisericesca ne va fi numai mediloculu celu mai siguru spre ruinare!

In fine fia-mi permisu a mai observá ca in genere bucuri'a pentru instituirea tractului a acestui'a nou in mediloculu poporului — a fostu generale si ca poporulu cu mare interesu contemplá manuarea constitutionalismului bisericescu, in fati'a sea; deci nici nu intrelasa a-si exprimá sinceru multiamit'a sea, demnului conducatoriu, carele prin cuvinte potrivite ii aretá insemnatarea constitutionalismului si-lu induse in practisarea lui.

Unu martore oculariu.

Universitatea din Cernauti in senatulu imperialu.

Bucovin'a are universitate germana. Tóte protestele energice, cáte se radicara contr'a ei din partea romániloru, ruteniloru, ba pâna chiaru si de cátra germani, nu folosira nimic. Se astépta numai, ca consenti-va óre invecinat'a Russia si Romani'a cu fundarea acestui institutu destinatu pentru germanisarea orientului, putévoru fi ele cucerite moralicesce pentru Austri'a séu nu.

Deputatulu *Hurmuzachi*, celebrulu patriotu románu, a cáru cuventare o reproducemu mai la vale intréga, formulá cu destulu tactu si cumpetu dorintiele si cererile poporului románu din Bucovin'a, dara cuventulu seu moderatu nu fu ascultat, cáci majoritatea senatului imperialu, rapita de fanatismulu germanisatiunei, in butulu tuturoru argumentelor plausibile, nu voi sa ia in consideratiune just'a cerere a fratiloru nostri din Bucovin'a. In zadaru se incercara eruditii: prof. *Suesz* si Dr. *Menger* a capacítá majoritatea, ca nu lucra corectu si justu, furi'a natiunalismului a turburatu mintile reprezentantiloru, ba unulu dintre densii, *Tomaszczuk*, care marturisí ca nu este germanu de nascere, aretá unu furor teutonicus, pledandu orbesce pentru ide'a germanisatiunei, asiá incátu se indignara si unii germáni mai sobri de entusiasmulu fanaticu si de esageratiunile lui. Acestu deputatu deastéptá compatimirea unoru colegi ai sei pentru servilismulu ce-lu aretá de astadata fatia de guvern, deci trecemu preste estasele lui la decursulu desbaterei.

Deputatulu *Ozarkiewicz* arata, ca chiaru comisiunea bugetaria marturisesce in espunerile sele, ca in Bucovin'a suntu si ruteni si ca se va corespunde si trebuinteloru acestei natiunalitáti, care inca primesce cu bucuria ide'a culturale. Elementulu ruténu póte sa dea aprópe 200 studenti contingentu la noulu institutu, cea ce se constata si prin tabelele statistice din raportulu anualu alu ministeriului de culte de pre anulu 1874, in cari se póte vedé, ca la gimnasiulu superioru din Cernauti, unde limb'a ruténa este obligata, suntu inscriu la finea semestrului II din anulu susumemorat 163 germáni, 85 poloni, 149 ruteni, 105 románi, 2 magiari si 2 de alta natiunalitate. Comparándu numerulu scolariloru románi cu cei ruteni cei din urma precumpanescu cu 44, deci déca comisiunea bugetaria s'a ingrigitu in cátu-va de natiunalitatea romána, ea trebuie sa

face acést'a si cu natiunalitatea ruténa din Bucovin'a si Galiti'a, cu atátu mai vertosu, cu cátu la fundarea universitáti in cestiune s'au indigetatu la unu numeru precumpanitoriu de ruteni, cari voru sa satisfaca nevointiei de a se cultivá in acestu inaltu institutu. Oratorulu constata, ca acést'a desconsiderare a facutu o rea impresiune asupr'a ruteniloru, nu voiesce sa espuna causele, din cari nu s'a consideratu limb'a ruténa, ci propune resolutiunea, sa se indrumeze guvernulu c. r. a infintiá dejá deschiderea universitáti in Cernauti o catedra ordinaria pentru limb'a si literatur'a natiunale a ruteniloru.

Deputatulu *Gierowski* nu scie chiaru, ca care limba slavica intielege guvernulu, cându dice in proiectulu despre infintiarea universitáti, ca la facultatea filosofica sa se radice intre altele si o catedra pentru limb'a slavica. Déca se intielege limb'a slavica antica, atunci o catedra pentru limb'a acést'a e corespundietória si necesaria, dara totusi prin acést'a catedra nu se satisfacu trebuintiele natiunalitáti ruténe din Bucovin'a, deosebindu-se limb'a slava antica esentialminte de limb'a ruténa; de si studiulu limbei slavice vechi e de lipsa pentru a cunosce mai fundamentalu limb'a de adi, totusi o catedra pentru limb'a slavona antica ipso facto nu cuprinde inca in sine o catedra pentru limb'a ruténa. Dreptatea si egal'a indreptatire, precum si trebuintiele ruténiloru ceru sa se infintieze o catedra deosebita pentru limb'a ruténa fiindu si natiunea ruténa unu factoru nu mai putieniu insemnatu decátu natiunea romána, si totusi s'au consideratu numai trebuintiele romaniloru propunendu comisiunea o resolutiune, dupa care are sa se infintieze in locu de o catedra ordinaria pentru limbele orientali o catedra pentru filologi'a limbelor romanice si o catedra ordinaria pentru limb'a si literatur'a romána, dreptu aceea sa se considere in egala mesura si elementulu ruténu, si de acea oratorulu spriginesce resolutiunea lui *Ozarkiewicz*.

In fine fiindu ca spelese se urca cu 1800 fl. léfa si 400 pausiale pentru profesorulu de limb'a ruténa oratorulu propune sa se puna in art. I. creditulu ordinariu in locu de 21,143 fl. cu 21,693 fl. si recomanda propunerea spre primire.

Deputatulu *Hurmuzachi*:

„E firescu lucru, ca, déca infintiarea unei scoli inalte se considera pretotindenea de unu bunu mare, cu atátu mai multu se pretiuesce o atare scóla intr'o tiéra, care in respectulu culturalei a remasu inderetrulu tieriloru sorori mai fericite din Austri'a.“

„Dara si la universitatea ce are sa se infintieze are valóre totu ce se dice despre cele mai fructifere, mai folositorie si mai frumóse idei si despre institutiunile cele mai apromietórie. Efectulu deplinu si succesulu intregu alu loru *depinde dela modulu, cum se inactivéza si cum se esecuta aceste idei*. Si in privinti'a acést'a credu eu, ca proiectulu are lacune insemnate, si este de doritu si de lipsa, cá acele sa se impla astfelu, cátu universitatea in tóte directiunile sa corespunda tuturoru trebuintelor si dorintelor a acelei párti din monarchia, in care se cladesce ea, si ca prin acést'a se garantéza si succesulu si efectulu ei in modu stralucitu si indestulitoriu.“

„Vreu sa trecu preste durerós'a impresiune ce a facutu proiectulu in form'a sea prima, asiú retacé inse unu faptu cunoscutu de toti, neimpartasíndu-ve, ca multa superare si doréna impresiune a facutu in tiér'a mea impregiuurarea, ca in proiectulu guvernului despre universitatea din Cernauti nu s'a consideratu de locu o natiune mare intréga, natiunea romána, acea poporatiune primitiva, care impreuna cu románi din Transilvani'a si Ungari'a numera preste 3 milióne.“

„Trebuie sa spunu adevărul si sa recunosc cu multiamita asigurarea ce mi s'a facutu, ca intentiunea dlui ministru de resortu nu potea fi sa vatenne óre-si cum-va si sa nesocótesca pre natiunea nóstra, ca implinirea dorintieloru possibile in acestu respectu este rezervata, ceea ce s'a si doveditu prin afabil'a prevenire ce au intempnatu propunerile, dorere nesuficiente, cari s'au facutu in comisiune pentru a suplini in parte proiectulu guvernului. Dara cu cele dóue catedre ordinare pentru filologi'a limbelor romanice, precum si pentru limb'a si literatur'a romána, pre cari le-a adausu laudat'a comisiune bugetaria, nu este satisfacuta trebuint'a.

„Voiescu sa ve facu atenti dloru mei, ca e cu totulu imposibilu sa prospereze universitatea, sa corespunda chiamarei ce i s'a datu, de a latí cultur'a in tier'a dela fruntariile resaritenne, déca togm'a prin negligerea séu ignorarea limbei unui poporu numerosu, la care amu onóre a apartiené si eu, a unui poporu, care numái in monarchia numera 3 milióne, afara de fruntariile tieréi inse, adeca in Romania'a, 5 milióne si preste acestea in statele cele mari ostice din vecinatate inca 2 milióne, — sa se radice cum amu dice unu muru de feru intre scól'a cea inalta si poporulu indigenu, de-si aru trebú sa fia mai întâiu intru folosulu acestui'a. Vreau sa observezu numai, ca in primii ani dupa impreunarea Bucovinei cu Austri'a sub guvernulu austriacu a predomnitu intr'unu lungu siru de ani exclusivu numai acést'a limba singura fiindu ea si limb'a oficiale in comunicatiunea guvernului cu poporulu, a dregatoriilor si tribunaleloru cu acestu din urma, si ca pâna in tempulu mai nou nu s'a promulgatu vre-o lege, care n'a fostu alaturata si in testu románu. Fói'a legeri regnicolarie si imperiale, proclamele guvernului si tóte publicatiunile de insemnatate, déca suntu indreptate cátra poporu aparu de unu lungu siru de ani totu déun'a cu testulu románu alaturatu. Déca mi iérta dlu presiedinte, mi permitu a aduce la cunoscint'a inaltei case unu documentu oficiosu, care póte reversá o lumina asupr'a acestoru relatiuni din tier'a nóstra. Documentulu acést'a e unu emisu alu presiedintelui tieréi din Bucovin'a din anulu 1866.

Oratorulu cetesce acestu documentu, apoi continuu.

„Cum sa facemu inse cá oficialii sa póta comunicá cu partidele in limb'a lor, sa scrie publicatiuni, sa se provóce la legi si sa le aplice, etc. déca nu li se da ocaziunea si possibilitatea, cá sa-si póta insusi pre calea sciintiei aceste limbi ale tieréi — si eu vorbescu mai întâiu in interesulu limbei románe.

„Acést'a stare de lucruri, precum si trebuint'a invetiamentulu de universitate in limb'a romana este atátu la noi cátu si intre románii din Transilvani'a si Ungari'a asiá de semtita, cátu acestu poporu, care, dupa cum se scie, nu este dotatu cu bunuri prea multe, de ani incóce a adunatu cu abnegare de sine si devotamentu o sumamare de bani, o a inmultiu, de si cu inctulu, dara constantu, pentru a infintia, fia in Ardélu, in Ungari'a séu in Bucovin'a, o universitate romána si adeca mai întâiu o academia de drepturi, in care sa se propuna in limb'a romána.

„Déca e sa se radice o universitate, cá astadi in secululu luminei si alu dreptátiei intr'o tíera de alta limba, in care poporatiunea germana face hotaritu numai unu procentu micu, atunci aici trebú sa se considere nu numai elementulu germánu, ci si celelalte elemente precumpanitórié, pentru ca o universitate are sa implinésca dóue probleme: Déca ea pre de o parte are sa fia scól'a inalta a sciintiei si sa invetie sciintia de sine, ea trebú sa urmarésca totu in acela'si tempu scopulu practiculu, de a dá statulu servi-

tori apti, judecatori, administratori, advocati etc. mai departe sa crésca invetiatori pentru scólele gimnasiali si reali. Dupa dreptulu naturalu, dupa neestabilululu semtiu alu consciintiei natiunale, pre care fia-care omu petrunsu de datorint'a sea lu conserva cá unu sanctuariu neatacabilu in inim'a sea si lu cultiva; in urma insusi dupa sunetulu legiloru fundamentale de statu cari suntu basea legale, pre care stámu toti si cari ne dau nóue tutororu asemenea dreptu, se pare o necesitate imperativa, a satisfice in acést'a directiune si pre poporulu primitivu indigenu.

„Deci tienu de lipsa intetitória, cá mai întâiu sa se infintieze inca unele catedre pentru unele cursuri juridice practice cu limb'a de propunere romána, cu libertate facultativa, pentru ascultorii universitátiei; a dóu'a sa se ingrigésca cá sa se ocupe celu putienu unele dintre cele mai necesarie catedre, in asemenea modu.

„Propunerea ce o facú, nu e de locu unu ce nou, de vreme ce dejá la anulu 1862 ne-amu ingrigitu camu in asemenea modu de elementulu rutenu din tier'a nóstra vecina Galiti'a. Neputendu-se adeca ocupá indata catedrele pentru cursurile juridice-practice si pentru limb'a si literatur'a rutena, din lips'a de puteri destulu de pregatite si disponibile, guvernulu a dispusu printr'unu emisu, cá sa se aplice barbati tineri culti: oficiali dela judecatoria, dela procuraturele financiali, advocati, pâna cându se voru aflá persóne apte, cari sa ia profesur'a in modu definitivu.

„Eu asiú fi in stare sa aretu d-lui ministru de instructiune multe telegrame, multe epistole din diverse párti ale tieréi, dela reuniuni, persóne private din diferite cercuri, cari ne aru atinge in modulu celu mai semtietoriu, déca nu s'aru satisfice acést'a dorintia justa; deci mi permitu a adauge la resolutiunea propusa de comisiune urmatoriulu aditamentu:

3. sa se infintieze o catedra pentru istoria tieréi;

4. in fine sa se póte grige, cá sa se aplice profesori ordinari séu docenti in numeru recerutu, celu putienu pentru propunerea unoru cursuri practice-juridice, anume pentru dreptulu civilu si procedur'a civila, dreptulu penalu si procedur'a penale, precum si pentru legile politico administrative de statu, in limb'a romána.

Eu amu redusu dorintiele mele la unu minimum, cátu me aflu in contradicere cu multi dintre conatiunali mei in acést'a privintia; dara nu vreau sa ingreunezu lucrulu, m'asiú semti fericitu, déca s'aru tiené contu de dorintiele propuse celu putienu in intinderea acést'a.

Dr. Dunajewski arata, ca motivele comisiunei dovedescu o necunoscintia de impregiurári, pentruca universitáti germáne in tieri negermáne trebú sa stea pre o nivela inferioara de vreme ce barbati harnici nu voru emigrá in tieri straine din patri'a lor si déca si suntu batuti de unu ventu furtunosu la o universitate negermana se silescu a reintórce in patria.

Sucz e de parere ca sciintia n'are nimicu comunu cu politic'a si natiunalitatea, sciintia se póte invetia in fia ce limba, fia ce inventiune e proprietatea intregéi omenimi, de acea oratorulu crede, ca universitátile suntu unelte rele pentru ajungerea scopuriloru politice, fia aceste cátu de sublime. Avemu lipsa de universitáti la noi, sa nu mai facemu pentru Romani'a si Russi'a scóle. Dupa Tomaszczuk, care in pledárele sele pentru universitate aretá numai unu servilismu fára parechia cátra guvernulu, pledéza Dr. Menger contr'a universitátiei aretandu, ca Bucovin'a are mai multa lipsa de invetiamentulu poporalu.

In desbaterea speciale propune Hurmuzachi la § 1 sa se stérge dis-

pusetiunea relativa la limb'a germana cá limba de invetiamentu.

Deputatulu Dumb'a propune, ca la facultatea teologica se póte admite dupa trebuintia propunerea unoru cursuri sengeratece si intr'alta limba.

Resolutiunea ce a decis'o comisiunea la propunerea lui Dumb'a, cá 1) in loculu limbelor orientali, reserveze facultátiei teologice sa se infintieze o catedra pentru filologi'a limbelor romanice si 2) o catedra ordinaria pentru limb'a si literatur'a romána, se primesce, resolutiunea lui Hurmuzachi se respinge. D. O.

Cetimu in „Le Constitutionnel“ dela 13 Martiu:

„Sa vorbimu de Turci'a. In zadaru s'a suflata pre scánteile incidentulu románo-spaniolu, nu s'a pututu scóte nici o flacara. Circular'a adresata de Sublim'a-Pórta puteriloru garante n'a obtienutu miscarea de indignatiune ce Savfetu-pasi'a sperá sa radice.

„Puterile nu s'au aretatu prea scandalisate de ide'a, ca Romani'a a fostu oficialmente incunoscintia de suirea pre tronulu a lui Alfonso XII si nu s'au indignatu de ide'a ca, acum cinci ani, regele Amadeu comisesse aceea'si crima. Astfelu ca, in contr'a aerulu de resistentia obstinata alu Turciei puterile garante voru primí fórté bine si voru gasi suficiente explicatiunile date de Romani'a si de Spani'a in ceea ce privesce acestu incidentu.

„Totu intr'unu tempu ne vine o noutate, care nu va contribú a pune pre Turci'a intr'o stare de satisficere completa. Se pare ca principele de Muntenegru si pune tóte puterile spre a ajunge a stabili o agentia diplomatica la Constantinopole. Tóte aceste cercári cari n'au de tienta decátu emanciparea provinciiloru dunarene suntu fórté sentibile pentru Turci'a si intielegemu cá, in casulu acést'a, sa se neliniscésca si sa se planga. Lucrulu celu putienu merita ostená. Dara pentru certuri cá acele ce facu Romani'e si Spaniei, in adevéru acést'a nici nu merita ostená.“

Se pretinde de unii ca, in urm'a circulérei Sublimei-Porti relativa la notificatiunea directa facuta de Regele Alfonso XII principelui Carolu, puterile aru fi facutu observatiuni la Madridu. Dupa informatiunile nóstre pre care avemu totu dreptulu a le crede sigure, aceste sgomote suntu cu deseversire nefundate. Puterile nu au pututu dá Turciei nici o satisficere si considera incidentulu cá inchisu. Cátu despre guvernulu spaniolu, acést'a a respunsu, ca erá datoriu sa urmeze usulu stabilitu de regele Amadeu si de maresialulu Serrano. Se vede ca Sublim'a-Pórta s'a multiamitu pre atát'a, de óre-ce ambasadorulu seu este dejá acreditatu la Madridu.

Nr. 3 sbc. desp. VI. — 1875.

Convocare.

Conformu conclusulu subcomitetulu despartimentulu VI alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu románu, adusu in siedint'a dela 24 Ianuarie 1875, subscrisi si iau voia a conchiamá prin acést'a adunarea generale a despartimentulu pre diu'a de 15/27 Aprilie 1875 in opidulu Ili'a-Muresiana.

Din siedint'a subcomitetulu despartimentulu VI tienuta in opidulu Dev'a, in 24 Ianuarie 1875.

Ioanu Papiu direct.
Alessiu Olariu actuariu.

Varietáti.

* Eri s'a immormentatu comitele nat. de odinóra bar. Franc de Salmen cu mare pompa funebra.

* Min. de interne C. Tisza fu realesu de deputatu dietalu unanimu din partea Debretenului.

(f) *Neurologu.* Bravulu parochu gr. or. — atátu pre terenulu bisericescu, cátu si scolasticu si natiunale, — din opidulu Borgo-Prundu: Teodoru Vrasmasiu, in numele seu si a ficei sele Lucreti'a, — a socriiloru sei Pavelu si Pelagi'a Manzatu, a tatalui seu Ioanu, precum si a fratelui seu Ioanu; cu anim'a infránta de dorere face cunoscutu ca neuitat'a sea socia Ioan'a Manzatu a casatorita Vrasmasiu, — dupa unu morbu greu de lungóre si dete sufletulu in mánile Creatorelui in 9 Martiu st. v. 1875, — abia impletindu in viétia co jugale o cununa de 17 girlande. Pre defunct'a in Domnulu o plangu supr'a amintitii, o plange intregu poporulu si inteligintia din Borgo-Prundu, care prin staruint'a ei si a tristulu ei sociu a sciutu sa se inaltie din starea unui „Agricola“ pâna la salonu, a sciutu cáci romanc'a e capace de tóte! Fia-i tierán'a usióra!

* *Falsificate.* Nu numai bancnote false de 10 si 5 fl. suntu in circulatiune, dara si moneta de 10 si 20 xr. Atragemu atentiunea publiculu, cá sa fia cu bagare de séma si incátu póte sa incungiere pagub'a.

* *„Tageblatt“* este surprinsa ca „T. R.“ a luat pre seriosu glum'a, carea se facuse cu joculu románescu la balulu pompietiloru si care gluma „Tageblatt“ este asia de gratiósa de o recunósce ca n'a fostu la locu. Cátu pentru prefacerea ei inaintea unui pasagiu din notitia nóstra ca prelánga tóte fatalitátile, in care s'au aflu románii pâna acum, totusi se afla relativu intr'o stare buna in carea n'a fostu depusa tóta situatiunea romániloru, nu voimu sa lungimu vorba, ci cu parere de reu dicemu simplu: fericiti cei seraci . . . ca acelor'a este . . . etc.

* *Joi'a verde* se chiama in calendariulu apusanu, in anulu acést'a, diu'a dela 13/25 Martiu. De asta data joi'a acést'a a fostu numai in calendariulu numitu scria „verde“, din cauza ca ningendu numai cu o di si o nópte inainte noue ni aparú cu totulu alba si cându aruncámu cáte o privire prin mediulu ferestriloru in afara intempnámú *albulu* pre acoperisiele caselor. Asiá dara in locu de Joi'a verde potu apusenii dice Joi'a alba.

* O depesia din Berlinu cu dtó din 17 Martie a „Nouei Presse libere“, spune ca se afirma in cercuri bine informate scirea despre o nóua intrevedere a celoru trei imperati in cursulu primaverei la Ems séu la Berlinu. La acést'a intrevedere, spune depesia; voru mai luá parte póte si alte capete coronate, precum regele Suedei. Afara de acést'a se vorbesce, mai cu séma in urm'a caletoriei imperatulu Franciscu Iosifu la Veneti'a, despre o intrevedere a imperatulu Wilhelm cu regele Victoru Emanuilu in Milanu, inainte séu dupa intrevedere acéstui'a cu imperatulu Austriei.

* Din Berlinu se scrie cu aceeasi data, ca Archiepiscopulu de Coloni'a a adresatu camerei, in numele tuturoru episcopiloru din Prussi'a, unu protestu in contr'a legeri relative la administrarea averi bisericesci din comunele catolice, cerendu cá adunarea sa respinga legea.

* *Constitutiunile ce si-a datu Franci'a dela 1789.* — Dupa votarea legiloru constitutiunale din Franci'a, nu cre emu fára interesu de a aretá aci constitutiunile ce si-a datu Franci'a dela 1789, epoc'a marei revolutiuni. Eata-le:

Constitutiunea din 1791; constitutiunea din 1793 constitutiunea provisoria totu din acelu anu; constitutiunea directoriala a anului

III; constituțiunea consulară a anului VIII; constituțiunea modificată a anului X ce stabilă consulatul pre viétiă; constituțiunea imperială a anului XII; proiectu de constituțiune supus lui Ludovic XVIII de Senatu la 1814; cartă constituțională din 1814; actul aditional la constituțiunile imperiului croitu de Napoleonu în tempulu celor 100 zile; cartă dela 1848; constituțiunea din Ianuariu 1852; senatus-consultul constituțional din Novembri 1852 ce restabilă imperiul; senatus consultul din 1870 ce organiză imperiul liberalu; legea din 17 Februaru 1871, în virtutea căreia Thiers deveni capulu puterii executive; legea din 2 Septembrie 1872, numita constituțiunea Rivet; legea din 13 Martiu 1873 asupră raporturilor puterilor publice; în fine legile constituționale din 28 Februaru trecut 1875, séu constituțiunea Wallon.

Imperatés'a Rusiei a plecatu din Parisu în sér'a de 16 Martiu spre a se întorci în Petersburg.

Trenulu accelerat ce a plecatu Marti în 4 a. c. din Bucuresci aflăm că a desinat și s'a troenit. Din fericire inse nu s'a intemplat nici unu pericolu.

Dupa cum se scrie din Parisu diuariulu „Etoile Belge“ dela 17 Martie, Dufaure aru fi disu în modu oficiosu în comisiunea de cercetare a celor petrecute la alegerile din departamentul Nièvre, ca pre cătu crede elu, cameră se va disolvă la finele lui Iuliu, iera alegerile generale se voru face la începutulu lunei lui Novembri.

Unu senatu de femei. — Totu votarea legi senatului în Franciă ni dedă ideă de a dá aci câte-va amenunte despre unu senatu, care a existat sub imperiu la Romani. De acestu senatu se vorbesce puțin în istoriă română, dara, de frică imperatorului, fu luat în serioru, cu tóte atributiunile sele de nimică și glumeti. Acestă fu senatul femeilor.

Elu fu instituit de coruptulu și afemeiatulu imperatoru Eliogabal. Nu inventăm nimică; ceea ce urméza, ori-cătu de grotescu e, este fórte esactu.

Acestu tribunalu cu clamide și cu peple, séu pre limbă noastră cu fuste, avea de presidenta pre bună imperatorului, și de vice-presedinta pre mamă lui, Soemias.

În elu se discutau cu seriozitate, pre unu tonu ceremoniosu cu o solemnitate și gravitate din cele mai burlesci, cestiuile de gatele, colorile hainelor de introdusu în modă dilei, petrele pretiose, împodobirea perului, brodariile, visitele, promenadele calare în trasura séu în targa, etc. Tóte decisiunile erau fără apelu. Membrii sgomotosi se chiamau la ordine, și se puneau unu feliu de boneta de asinu pre capulu matrónelor intransigente.

Unu membru din senatul masculinu se numia senatoru, trebuia și pentru celu femininu o numire corespundetoria, care fu senatrix; cuventulu senatrix era întrebuintiatu și pentru societate senatoriloru.

Unu podu aerianu la Lion. — O lucrare unica în Franciă se va execută la Lion: unu podu de feru destinat a legă platoulu de Fourvières cu acelu dela Croix-Rousse. Construcțiunea acestui podu e evaluată numai 2,800,000 fr.; orasiulu Lion se cere o subvențiune de 600,000 fr. Podulu se va compune din trei traveuri, unulu în midilocu de 135 metre, celelalte 2 de 70 metre fia-care; spriginindu-se pre colóna de fonta, infipte în fundamente de zidaria, construite pre alinierea caselor de pre cheuri. Tablierulu podului va fi radicat de 62 metre deasupră cheului și de 50 metre deasupră caselor.

Fia-care din cele două colóna a traveului din midilocu va fi prevediuta în interioru cu unu ascensoru care, în

mai puțin de 2 minute și cu pretiulu de 10 cent., va urcă pre pietoni pre podu, de unde se voru duce pre colina unde voru avea tréba.

Nu exista în Europă lucrări analóge decâtu podulu de Britaniă din Angliă, construitu la 1848 de R. Stephenson, compus din 2 traveuri de 140 metre fia-care, și de alte 2 de 70 metre; podulu de Conway, totu în Angliă, construitu de același ingineriu, dintr'unu singuru traveu de 122 metre; și podulu de Dirschau în Prusii, cu 6 traveuri de 129 metre fia-care.

Unu procesu interesant a avutu locu în înaintea trib. secțiunea II-a Unu june comerciantu obtinuse dela unu socru mână ficei sele. Bazatu pre promisiunea data, logodnă facuta, a cheltuit și elu pentru nunta, însă în diuă cununii cându pregatitu și intoverasitu de rudele și amicii sei se duc la casă miresei pentru că de acolo sa mérga sa se faca celebrarea casei civile și religiose, îi intemina de odata socrulu și-i facu sa se întorca acasa cum a venit. Ce amara deceptiune pentru bietulu tineru care cu iluziunile înainte facuse atâtea preparative și cheltueli de nunta. Afacerea se schimbă apoi într'o reclamațiune în contră socrului, dela care se cerea despăgubire ună mie galbeni. Procesulu a prezentat multu interesu mai cu séma sub raportulu juridicu, ce feliu de contractu se póte socoti promisiunea la casatorie, până la ce punctu angajaza părțile și care suntu consecințele ce póte sa atraga dupa sine neîndeplinirea acelei promisiuni. Temul ce și-a alesu și pre care s'a pusu advocatul nenorocitulu mire reclamante este ca socrulu a comis unu quasi delictu prin acést'a ca nu s'a ținutu de angajamentulu luat, prin urmare este datoriu a repară daunele provenite din faptă sea. Socrulu la rendulu seu justifică purtarea sea, ca n'a știutu antecedentiele amoróse a le tinerului și ca descoperindu-le în diuă chiaru cându urmă a se face cununiă, era autorisat a nu se mai ținé de promisiunea data. Discutiunea între părți a fostu și comica și patetica. Tribunalulu însă dupa ce a ascultat conclusiunile ministeriulu publicu a remis pronunțarea sentinței pre Sanbata. Aceptăm dara otarirea tribunalulu, promitându și noi a mai reveni asupră acestui subiectu.

Cur. de Iasi.

Consiliulu comunu alu urbei Iasi, pentru a protestă în contră radicării în Cernauti a statuii „Austriă“ și a serbarei iubileului, printr'o decisiune patriotica a regulat a se pune o pétra comemorativa pre locul, unde a fostu ucisu de cătra turci Grigorie Ghică Voevodu din cauza ca s'au opusu la desmembrarea Moldovei. Aflăm cu placere acum ca junimea română din Cernauti animată de aceleasi simțimente patriotice a început a adună subscripțiuni pentru a ajută și ea comună noastră la radicarea acelu monumentu.

O farsa nostima. Scenă, trebuie sa ve spunem dragi lectori, nu se petrece la noi, ci în Franciă, pe calea ferată, între Parisu și Versailles.

Trei individi, amici neseparati, calatoreau pre imperială calei ferate; densii plecasera dela Parisu, ducându-se la Versailles că sa assiste la ședințiă camerei, în care avea sa se discute legile constituționale. Frigulu îi strangea între spete, dara loru ce le pasă, rideau și béu cognacu.

În risitele lor, unulu din ei zari sub bancă pre care ședé unu aparat; radica scândură că sa vedea mai bine, chiemă și pre amicii sei, și care le fă mirarea cându recunoscura ca aparatulu nu era altu ce-va decâtu partea superióra a lanternelor cari luminau interiorulu vagonelor. Densii plecasera sér'a, că sa maie o nópte în Versailles.

— Ai sa jucăm o farsa caletoriloru din vagonu, dise unulu din ei.

— Cum? eslamara ceilalti.

Sa stingem lanternele.

Disera și facura. Într'o clipa stinsera lanternele, și siase vagonu fura cufundate în obscuritatea cea mai complectă.

Calatorii din vagonu, unii erau mulțiamiti de intunerecu, alții nu. Între cei dintâi putem cită pre amantii, cari aparati de intunerecu, poté sa-si dea câte unu sarutu din cându în cându. Cătu despre barbatii cari venisera cu sociile lor, fura fórte contrariati, cându audira acele sarutari, căci nu sciau deca nu și sociile lor primescu și inapoescu astfel de cadouri, altor persoane.

Nu era de ajunsu număr atâtea; se mai intempla că și într'unu vagonu sa fia unu tineru cari i placea sa ridia în socotéla altoră, și că sa necajésca pre vecinii sei, saruta mereu mână sea, că sa faca sa creza ca în vagonu se petrecu scene, puțin cu amu indecente. Barbatii și femeile care se aflau cu elu în vagonu, acusa fia-care în gându pre vecinii sei că imorali și corupti.

Cei de pre imperială, cari causera tóte aceste zapaceli, lesinau de risu, pre cându cei din vagonu, așteptau cu inimă palpitendu că sa ajunga mai iute la statia. În fine ajunsera la statia, și farsă se termina într'unu modu cum nu prevedusera cei trei strengari de pre imperială. Acesti de șederea lor în frigu, inghetasera de totu, și unu bietu comisariu de politia, avendu mila de densii, i tramise sa se incaldiesca la depositu, și afacerea lor este tramisa înaintea tribunalulu corecionalu (Telegrafulu).

Raportu comerciale.

Sabiu 26 Martiu n. Grâu 4 fl. 40 xr. frumosu, 4 fl. 13 xr. mestecat, 3 fl. 87 xr. cualit. infer.; secară 2 fl. 93 xr. până 2 fl. 67; orzu 2 fl. 67; ovensu 1 fl. 73 până 1 fl. 47 xr.; cucuruzu (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 33 xr. galéa austriaca.

Cănepea — fl. majă.
Linte 7 fl. 33 xr.; mazarea 5 fl. 33 xr., Fasolea 6 fl. 67 xr.

Fenu legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie lungi 60 xr., scurte 50 xr, majă.

Lemne de foc 8—9 fl. stang. austr.
Carnea de vita 16—20 cr. p., de porc 20—24 xr.
Unsóra 79 xr. până la 1 fl. — cup'a.

Bursă de Vienă.

Din 15/27 Martiu 1875.

Metalicele 5%	71 45
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	75 85
Imprumutulu de statu din 1860	112 50
Actiuni de banca	963 —
Actiuni de creditu	235 25
London	111 40
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	79 25
„ „ „ Temisiorene	77 50
„ „ „ Ardelenesci	76 25
„ „ „ Croato-slavone	80 —
Argintu	104 55
Galbinu	5 23
Napoleonu d'auru (poli)	8 88

Publicatiune.

În 6 Aprilie 1875 st. n. se va ținé în cancelariă comunala din Vladeni licitatiune publica pentru edificarea unei noue biserici gr. or. în Vladeni.

Sumele computate se cuprinde:

- Pentru edificarea didului afara de materialu. 6800 fl. v. a.
- Pentru lucrulu din lemn . . . 1350 fl.
- Pentru masariu-lacatusiu coloratutinicieru și glajariu cu materialulu 1950 fl. 10,100 fl.

Afara de acestă celalaltu materialu lu lifereza comună, vadiumu este 5% și cautiunea 10%. Planulu precum și condițiunile, se potu vedea în cancelariă comunale în Vladeni în tóte zilele.

Vladeni în 20 Martie 1875.

Iacobu Balcasiu
parochu
Iacobu Zorcă
notariu.
(2—3)

Nr. 49/875.

Edictu.

Ioanu Irimina dia Sacelu, carele de șapte ani au parasitu cu necredintiă pre legiuită lui socia Annă Simeonu Munteanu din Sacelu, se provóca prin acést'a, că în terminu de unu anu dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze înaintea forului

matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divortiale intentatu de numit'a lui socia, se va otari și în absentiă lui.

Sabiu 25 F. uru 1875.

Ferulu matrimonialu gr. res. alu protopresviteratulu tractului Sabiului I.
(2—3)

Se afla de vendutu

O turma de oi din campiă transilvana fórte bine ernate și pastrate statatóre din 800 capete tóte albe (stogosie), între cari 450 mulgari de 1—3 miei, 350 miori.

Pretiulu ficsatu este ună cu altă 5 fl. de capetu. Cumperatoriulu îi s'aru poté dá cu pretiu moderatu și locu de pasiune pentru véra și tótna.

A se adresă până la 1 Aprilie cătra A. Trombitiasiu
(3—3) pr. Mocs în Berchiesiu.

Neîncungiuratu de lipsa la economiă de vite

Pravuri de Transilvaniă pentru cai și vite cornute.

Pregatite din celea mai aprobate medilóce de casa, corespundetorie relatiuniloru noastre economice și pusetiunei tierei noastre, cari atâtu că medilocu de cura, câtu și că medilocu preservativu nu aru trebui sa lipsésca la nici unu economu adevratu.

Pentru cai:

Contră ciumei, siorecelor și altor bóle periculóse, precum: caturhoe'a organelor de respiratiune, catarhoe'a de stomachu, nemistuire, colica, tusa, marasma (Abmagerung) preste totu, contră celor mai decidetorie bóle; mai departe servescu pravurile acestea la calu spre crescerea frumósă și-lu sustienu sanetosu și infocat.

Pentru vite cornute:

Contră deosebitelor aprinderi și alte bóle, precum: flatu lentia și colica, mai departe la vaci, deca dau lapte puțin și slabu, contră marasmei (Abmagerung), contră apetitululu perdutu și cu deosebire la vitele de ingrasiatu.

1 Pac. à ¼ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à ½ Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvaniă pentru oi.

Unu obiectu neaparat de lipsa în economiă ratională de oi, preparatu din cele mai aprobate și practice medilóce de casa, celu mai bunu medilocu de cura și preservativu contră bólelor epidemice, cari domnescu mai adeseori, precum: Genuriu vermele de plamana (Lungenwurm), calbéza, clorose'a (Anaemie Bleichsucht), tusa, diarhoea, bubatu (versatu) mai departe restitue apetitululu perdutu și vindeca tóte bólele de stomachu și a organelor din launtru s. a. m.

1 Pac. à ¼ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à ½ Cilo 60 cr. v. a.

Pravuri de Transilvaniă pentru rimatori.

Celu mai aprobatu medilocu de cura pentru rimatori. Curéza diarhoe'a, colic'a, brancă, precum și feluritele aprinderi. — E de mare folosu și pentru rimatorii de ingrasiatu fiindu ca face apetitu și totu-odata și ingrasia.

1 Pac. à ¼ Cilo 30 cr. v. a.

1 Pac. à ½ Cilo 60 cr. v. a.

Depositulu principalu de espiditiune la ALBERTU VACSHMANN, apotecariu în Borgo-Prundu. (Transilvaniă) mai departe în depositu: în Sidisióra la I. B. Misselbacher et fii, în Clusiu la Carolu Hutflesz, în Muresiu-Osiorheiu la Mat Bucher, și în Bistritia la G. M. Textorisu.

(2—3)